

Tercüman



Son olarak 2023 yılında dram türündeki 'Kuru Otlar Üstüne' adlı filmle sinema seyircisinin karşısına çıkan ünlü yönetmen Nuri Bilge Ceylan, kitlesinin kendisinden beklentisinin aksine onları bir resim sergisi ile selamladı. Geçtiğimiz yıl, "Son dönemde daha çok kitap okuyorum, geziyorum, duygularımı akışa bırakıyorum. Belki de artık hiç film çekmem, bilmiyorum. Bu aralar daha çok fotoğrafla uğraşıyorum" diyen Ceylan böylece sözünün eri olduğunu göstermiş oldu.

1980'li yıllardan itibaren dünyayı gezmeye başlayan Ceylan, küçük yaşlardan beri fotoğrafçılığa ilgi duyuyor. Arşivinde farklı kıtalardan on binlerce fotoğraf barındıran Ceylan, 2008 ila 2024 yılları arasında çektiği 26 portre fotoğrafın yer aldığı sergisini Dirimart Galeri Direktörü Selen Erkal'ın katkıları, eşi Ebru Ceylan'ın da manevi desteği sonrası titiz bir çalışma sonucunda görücüye çıkardı.

26 fotoğrafın yer aldığı sergide Türkiye, Rusya, Hindistan, Türkmenistan, Çin, Mısır ve Cezayir'de yaşayan insanların günlük hayat telaşı, yaşadıkları acılar, melankolik halleri, çaresiz çırpınışları, hayalleri, bekleşleri ve yalnızlıkları pürüzsüz bir biçimde yer alıyor. Ceylan, insanları bulunduğu coğrafyalardan ve etnik kökenlerinden soyutlayarak kendi hayatlarının kahramanı gibi konumlandırmış. Bu durum Ceylan'ın maneviyatının bir yansıması olarak açıklanabilir. Bütün bu anları yönetmen egosundan sıyrılarak, gittiği ülkelerdeki halkla yakın temas kurarak ölümsüzleştiren Ceylan, yönetmenliğin haricinde 'fotoğrafçılıkta kompozisyon' konusunda da ne kadar mesafe kat etmiş olduğunu gözler önüne serdi diyebiliriz.

Çektiği fotoğraflarda dünyaca ünlü Alman mimar Ludwig Mies van der Rohe'nin sarf ettiği "less is more" yani "az çoktur" sözünü benimsediği gözlenen Ceylan, gereksiz öğeleri kadraj dışına bırakarak esas konuyu en çarpıcı biçimde sanatseverlerin takdirine sunmuş. Hiç tanımadığımız onlarca insanın içsel dünyasına kolayca yolculuk yapılması da mümkün. Kimi fotoğraflarda da deyim yerindeyse "an"ı dondurmuş ve izleyicinin gördükleri o fotoğrafı kendi zihninde tamamlamalarına davet etmiş. Yaşayış biçimi olarak sadeliğe düşüncede ise ihtişama önem veren Ceylan'ın fotoğraflarında gördüğümüz kendine özgü biçimsel lisan, hayal gücümüzü harekete geçirerek gitmediğimiz ve deneyimlemediğimiz coğrafyalara ve insanlara yakınlık hissetmemizi de sağlamış.

Tercüman

'Yolda' adlı sergisi ile filmleri arasında nasıl bir bağlantı var?

Nuri Bilge Ceylan imzalı 'Kış Uykusu', 'Kuru Otlar Üstüne', 'Bir Zamanlar Anadolu'da', 'Ahlat Ağacı', 'Mayıs Sıkıntısı' ve 'Kasaba' adlı filmleri izlemiş olanlar hiç şüphesiz 'Yolda' adlı serginin Ceylan'a ait olduğunu bir çırpıda anlayabilirler. Ceylan'ın filmlerinde görmeye alışık olduğumuz doğa ile insanın varoluşu arasındaki ilişki, yavaş tempo, minimalist anlatım, felsefi bakış açısı, zamansızlık, ötekisizlik ve karakter inşa süreçlerini bu sergide yer alan eserlerde de görmemiz mümkün.

Serginin açılışı esnasında açıklamalarda bulunan ünlü yönetmen, "Bu fotoğraflar istedikleri kadar birbirine benzemeyen farklı ülkelerde, farklı etnik ya da kültürel ortamlarda çekilmiş olursa olsun, kayda alınmış herkes sanki bir şekilde aynı koloninin insanlarıymış gibi görünüyorlar. Herkesi birbirine bağlayan, ortak bir noktada buluşturan belli bir duygunun varlığını hissetmek hiç de zor değil" diyerek bu noktada sanat başta olmak üzere hemen hemen her alanda ötekisiz bakış açısının önemine, birliğe ve yolda olmanın önemine de vurgu yapıyor.

Sergiye genel çerçeveden baktığımızda ise hangi dil, din ve ırka mensup olduğumuzdan bağımsız olarak yolda olmanın gerekliliği bir kez daha yüzümüze çarpıyor. Yolculuk sırasında karşılaşılan zorluklar, bilinmezlikler ve bazen yalnızlık, insanı kendisiyle yüzleşmeye zorluyor haliyle... Bu da bir tür içsel olgunlaşma ve farkındalık oluşması demek. İşte Ceylan'ın 'Yolda'sı da yolun insanı terbiye edeceğini satır aralarında bize anlatıyor.

23 Şubat'a kadar pazartesi hariç her gün Dirimart Dolapdere'de ücretsiz olarak sanatseverlerle buluşmaya devam edecek olan serginin kitlelere; yalnızlık, yabancılaşma, mekânın insanın yaşamına etkisi, içsel çatışmaların çıkış noktası, sevginin insanı dönüştürücü etkisi, varoluş ve insan doğası üzerine fikir egzersizi yaptıracağı da aşikâr...